

Łukasz Pietruszka

GŁOSA do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 marca 2014 r., sygn. II OSK 2601

Administracja : teoria, dydaktyka, praktyka nr 3 (36), 152-172

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GLOSA
do wyroku
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 26 marca 2014 r., sygn. II OSK 2601/12¹

T e z a

wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 26 marca 2014 r., sygn. II OSK 2601/12

1. Zagraniczny akt urodzenia stanowi wyłączny dowód nie tylko daty i miejsca urodzenia, ale również innych danych zawartych w tym akcie, a w szczególności imienia nadanego dziecku tuż po urodzenia oraz zmiany tego imienia dokonanego w terminie późniejszym, wpisanej w formie wzmianki dodatkowej.

2. Organ dokonujący wpisania do polskiej księgi stanu cywilnego aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą, nie może pominąć znajdujących się w tym akcie wzmianek dodatkowych.

I. Postępowanie organu pierwszej instancji – Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego (dalej „USC”) – zainicjował wniosek, w którym P. B., działający w imieniu pełnomocnika wniósł o umiejscowienie zagranicznego aktu² urodzenia swojej córki. Do wnio-

---

¹ Publ.: <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>.

² Zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2011 r., nr 212, poz. 1264 z późn. zm.) dalej „uPasc”, akt stanu cywilnego sporządzony za granicą może być wpisany do polskich ksiąg stanu cywilnego na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu. Czynność taka nazywana jest potocznie „umiejscowieniem aktu” lub jego „transkrypcją”. Pojęcia zamienne stosowane są zarówno przez organy administracji, jak i sądy.

sku dołączono oryginalny odpis aktu urodzenia wraz z tłumaczeniem dokonany przez tłumacza przysięgłego, z którego wynika, że imię nadane dziecku przez ojca przy rejestracji urodzenia zostało zmienione na podstawie jego oświadczenia. Wpisaniu do polskiej księgi stanu cywilnego zagranicznego aktu urodzenia dziecka ze zmienionym imieniem sprzeciwiła się matka dziecka, twierdząc, że mąż dokonał zmiany imienia dziecka bez jej wiedzy i zgody. Jednocześnie wniosła o dokonanie transkrypcji przedłożonego przez siebie odpisu zagranicznego aktu urodzenia córki wydanego po urodzeniu, w którym figurowało imię nadane dziecku po urodzeniu.

Organ pierwszej instancji orzekając na podstawie art. 73 ust. 1 uPasc o wpisaniu do polskiej księgi stanu cywilnego aktu urodzenia przedłożonego przez ojca dziecka stwierdził, że jakkolwiek dokumenty przedłożone przez strony mają charakter odpisów akt stanu cywilnego, to jedynie dokument przedłożony przez ojca dziecka jest odpisem aktualnym i spełnia wszystkie wymogi konieczne do zarejestrowania w polskich księgach stanu cywilnego. Z decyzją tą nie zgodziła się matka dziecka składając odwołanie.

Organ drugiej instancji (wojewoda) utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję podzielając stanowisko organu pierwszej instancji. Odnosząc się do prawnego charakteru transkrypcji organ powołał się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2003 r., V CK 6/02³, w którym opowiedziano się za sprowadzeniem transkrypcji jedynie do sytuacji, w której następuje sporządzenie aktu krajowego, reprodukującego wpis aktu zagranicznego. W tym zakresie wojewoda podkreślił, że kierownik urzędu stanu cywilnego jedynie wpisuje akt podlegający transkrypcji, a więc przytacza jego treść i nie może podać innej treści aktu niż wynikająca wprost z dokumentu zagranicznego. Niedopuszczalne jest zatem w ramach tego postępowania ingerowanie w treść zagranicznego aktu stanu cywilnego⁴. W rezultacie zaskarżona decyzja odpowia-

---

³ Publ. OSNC 2004/7-8/131.

⁴ Porównaj wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 kwietnia 2009 r., II OSK 524/08, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>.

da tym wymogom. Na powyższą decyzję skargę wniosła matka dziecka.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w K. (dalej „WSA”) uznał, że skarga zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek z innych przyczyn niż wymienione w jej treści. Zdaniem sądu organy administracji publicznej dopuściły się naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest art. 73 ust. 1 uPasc, które miało wpływ na wynik sprawy. Na wstępie, odnosząc się do zarzutów skargi, sąd wojewódzki wskazał, że postępowanie prowadzone w trybie art. 73 ust. 1 uPasc nie ma na celu zbadania zgodności transkrybowanego aktu ze stanem faktycznym wynikającym z innych aktów stanu cywilnego oraz zgodności z prawdą zdarzeń stwierdzonych w tych aktach. Jak wynika bowiem z art. 4 uPasc akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych: ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym. Przy okazji transkrypcji zagranicznego aktu stanu cywilnego nie można zatem rozstrzygać o ważności przedłożonego aktu lub jego nieważności, jako że dokument taki stanowi dowód zdarzenia prawnego na równi z krajowym aktem stanu cywilnego i wywiera takie same skutki. W tym zakresie organ odwoławczy słusznie przytoczył stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione w postanowieniu z dnia 8 sierpnia 2003 r., V CK 6/02. Przy takim charakterze prawnym transkrypcji opartej o przepis art. 73 ust. 1 uPasc oraz uwzględnieniu treści art. 4 uPasc i art. 1138 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego⁵, przyjęć należy, że postępowanie prowadzone w tym trybie nie jest postępowaniem, do którego miałyby w pełni zastosowanie wszystkie zasady postępowania administracyjnego regulowane w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶. Zakres bowiem podejmowanych czynności przez organ jest determinowany szczególnym charakterem tej instytucji. Zdaniem WSA zadaniem organu w tym postępowaniu jest ustalenie, czy przedłożony dokument ma cha-

---

⁵ Dz. U. z 2014 r., poz. 101, dalej „K.p.c.”.

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 267, dalej „K.p.a.”.

rakter aktu stanu cywilnego i wydanie stosownej decyzji (o wpisaniu lub o odmowie jego wpisania do polskich ksiąg stanu cywilnego) w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy.

Dokonując kontroli legalności wydanych w niniejszej sprawie decyzji, WSA stwierdził, że w przypadku zagranicznego aktu urodzenia art. 73 ust. 1 uPasc nie daje podstaw do transkrypcji innych danych niż określone w art. 40 ust. 2 uPasc⁷. Transkrypcja polega bowiem na przeniesieniu niezbędnej i określonej przepisami, w tym art. 40 ust. 2 uPasc treści zagranicznego aktu. Jest to szczególnie istotne w niniejszej sprawie, ponieważ powodem sprzeciwu strony skarżącej jest właśnie wpisanie wzmianki o zmianie imienia jej córki. Na gruncie niniejszej sprawy oznacza to, że nie było podstaw do wpisu do polskiej księgi urodzeń, wraz z aktem urodzenia wzmianki o zmianie imienia dziecka skarżącej.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł wojewoda. W uzasadnieniu skargi podniesiono, że transkrypcja ogranicza się wyłącznie do wiernego przeniesienia treści zawartej w odpisie zagranicznego aktu urodzenia (obejmującej wszystkie dane zawarte w tym akcie) do polskiej księgi urodzeń, jak wynika bowiem ze stanowiska WSA, przy okazji transkrypcji nie można rozstrzygać o ważności przedłożonego zagranicznego aktu, czyli o ważności jakichkolwiek danych zawartych w tym akcie, w tym również wzmianek dodatkowych. Zasadnie zatem organ I instancji wydał decyzję o wpisaniu do polskiej księgi urodzeń zagranicznego aktu urodzenia, obejmującego wszystkie dane w nim zawarte, w tym również wynikające ze wzmianki dodatkowej dotyczącej zmiany imienia dziecka nadanego mu po jego urodzeniu. Przyjęta i niekwestionowana przez sądy administracyjne praktyka rozstrzyga-

---

⁷ Zgodnie z przytoczonym przepisem do aktu urodzenia wpisuje się: 1) nazwisko, imię (imiona) i płeć dziecka; 2) miejsce i datę urodzenia dziecka; 3) nazwiska, nazwiska rodowe rodziców, imię (imiona), miejsce i datę urodzenia, miejsce zamieszkania każdego z rodziców w chwili urodzenia się dziecka; 4) nazwisko, imię i miejsce zamieszkania zgłaszającego; 5) dane dotyczące zakładu opieki zdrowotnej, jeżeli sporządzenie aktu następuje na podstawie zgłoszenia, o którym mowa w art. 39 ust. 2.

nia wniosków o dokonanie transkrypcji zagranicznego aktu w trybie decyzji administracyjnej oznacza, iż właściwy organ wydaje decyzję o wpisaniu tego aktu do polskich akt stanu cywilnego. W decyzji tej wpisuje się akt podlegający transkrypcji, a więc przytacza się jego treść. Przyjęta zatem wykładnia powołanego przepisu prowadzi do nieuzasadnionego różnicowania treści decyzji o wpisaniu aktu zagranicznego i treści polskiego aktu stanu cywilnego.

Rozpatrując skargę kasacyjną Naczelny Sąd Administracyjny (dalej „NSA”) uznał ją za uzasadnioną. W ocenie NSA istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy dopuszczalne jest w świetle polskiego prawa wpisanie do polskiej księgi urodzeń zagranicznego aktu urodzenia wraz z uczynioną w tym akcie wzmianką o zmianie imienia dziecka. Sąd pierwszej instancji uznał, że uwzględnienie takiego wniosku, byłoby niezgodne z art. 40 ust. 2 i art. 73 uPasc. NSA nie podzielił tego stanowiska.

NSA przytoczył ugruntowany i powszechnie podzielany obecnie poglądu, zgodnie z którym transkrypcja nie ma charakteru rejestracyjnego. Konsekwencją tak rozumianego pojęcia transkrypcji zagranicznego aktu stanu cywilnego jest niedopuszczalność wprowadzania zmian w jego treści w toku wpisywania do polskiej księgi stanu cywilnego. W rozpoznawanej sprawie zagraniczny akt urodzenia dziecka zawierał już wzmiankę o zmianie imienia dziecka, której zgodnie z przedstawionym powyżej stanowiskiem kierownik urzędu stanu cywilnego nie mógł pominąć. Za taką argumentacją przemawia również to, że zagraniczne dokumenty urzędowe mają moc dowodową na równi z polskimi dokumentami urzędowymi (art. 1138 K.p.c.), zaś akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych, ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym (art. 4 uPasc). Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 listopada 2012 r., sygn. III CZP 58/2012⁸, stwierdził nawet, że

---

⁸ Publ. OSNC 2013/5.

akt stanu cywilnego sporządzony za granicą stanowi wyłączny dowód zdarzeń w nim stwierdzonych także wtedy, gdy nie został wpisany do polskich ksiąg stanu cywilnego. Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że zagraniczny akt urodzenia stanowi wyłączny dowód, nie tylko daty i miejsca urodzenia dziecka, ale również innych danych zawartych w tym akcie, a w szczególności imienia nadanego dziecku tuż po urodzeniu oraz zmiany tego imienia dokonanej w terminie późniejszym, wpisanej w formie wzmianki dodatkowej. Tym samym NSA podzielił stanowisko przedstawione w skardze kasacyjnej, zgodnie z którym wzmianki dodatkowe z chwilą wpisania do aktu stanu cywilnego stają się integralną częścią tego aktu, a zatem posiadają taką samą moc dowodową, jak dane zawarte w jego zasadniczej części⁹.

II. Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do oceny, czy zmiana imienia dokonana za granicą, zgodnie z prawem innego kraju, ujawniona w odpisie zagranicznego aktu stanu cywilnego w formie wzmianki dodatkowej powinna zostać przeniesiona w wyniku transkrypcji do polskiej księgi stanu cywilnego.

Przedstawiony problem jest wycinkiem szerszej dyskusji nad obowiązywaniem w polskim porządku prawnym zmian danych zawartych w aktach stanu cywilnego dokonywanych przez oby-

---

⁹ Por. A. Czajkowska, E. Pachniewska, *Prawo o aktach stanu cywilnego. Komentarz. Orzecznictwo. Wzory dokumentów i pism*, Warszawa 2011, s. 224–245 (tezy 26–27 do art. 73 uPasc.). A. Czajkowska posługuje się pojęciem „aktu zagranicznego w zasadniczej części” stając na stanowisku, że w przypadku wpisania w akcie zagranicznym wzmianki dodatkowej o rozwodzie nie podlegającym uznaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinno dojść do odmowy transkrypcji. Strona będzie jednak mogła posłużyć się zagranicznym aktem stanu cywilnego jako dowodem wyłącznym na potwierdzenie znajdujących się w jego zasadniczej części informacji o zawarciu związku małżeńskiego. Moim zdaniem stanowisko takie jest błędne. Zagraniczny akt małżeństwa powinien zostać transkrybowany w zakresie danych potwierdzających zawarcie związku małżeńskiego. Uznanie natomiast zagranicznego wyroku rozwodowego będzie czynnością odrębną od transkrypcji, nie uniemożliwiającą uzyskania polskiego aktu małżeństwa koniecznego do naniesienia zmian w rejestrze PESEL oraz uzyskania polskiego dokumentu tożsamości.

wateli polskich za granicą. Znikoma ilość orzeczeń oraz publikacji naukowych w tym przedmiocie prowadzi do niejednolitego orzekania w urzędach stanu cywilnego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Uchwałą z dnia 20 listopada 2012 r., III CZP 58/12 Sąd Najwyższy zakończył dyskusję nad charakterem prawnym transkrypcji potwierdzając, że nie ma ona charakteru rejestracyjnego, a jest jedynie przetransponowaniem pod względem językowym i formalnym obcego aktu stanu cywilnego na obowiązujący w Polsce język urzędowy i w formie obowiązującej dla rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów. Pozostał jednak problem objęcia transkrypcją znajdujących się w akcie zagranicznym wzmianek dodatkowych naniesionych na podstawie niepodlegających uznaniu w polskim porządku prawnym orzeczeń sądu państwa obcego lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 maja 2012 r., IV SA/Wa 466/12¹⁰ odwołał się do zasady „ekwiwalentności polskiej i obcych urzędowych rejestracji stanu cywilnego”. W myśl tej zasady, akceptowanej przez część doktryny i orzecznictwa, „ekwiwalentność” rejestracji polegać ma na tożsamości polskiej i zagranicznej rejestracji tego samego zdarzenia w dwóch różnych rejestrach (zagranicznym i krajowym)¹¹. Transkrypcja powinna być zatem automatyczną czynnością polegającą na przepisaniu treści odpisu zagranicznego aktu stanu cywilnego wraz ze znajdującymi się w nim wzmiankami dodatkowymi. Pogląd taki jest niejednokrotnie nie do pogodzenia mając na uwadze tytuł I księgi trzeciej K.p.c., rozporządzenie „Bruksela IIa”¹², przepisy ratyfikowanych umów międzynarodowych.

---

¹⁰ Publ. <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/>.

¹¹ Zobacz P. Mostowik, *O planach ujednoczenia reguł dowodzenia oraz wzajemnej skuteczności rejestracji stanu cywilnego w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Zielona księga z 14 grudnia 2010 r.)*, Metryka. Studia z zakresu prawa osobowego i rejestracji stanu cywilnego, Lublin 2011, nr 1, s. 92–93.

¹² Rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchy-

wych¹³, przepisy ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy¹⁴ oraz ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe¹⁵. Pragnę podkreślić, że w doktrynie oraz orzecznictwie nie ma obecnie sporu, co do obligatoryjnego zamieszczenia w trakcie transkrypcji, w polskim akcie stanu cywilnego, danych wynikających z rejestracji stanu cywilnego (urodzenia, małżeństwa oraz zgonu)¹⁶. Spór dotyczy obligatoryjności zamieszczania w polskim akcie stanu cywilnego zmian, które nastąpiły po sporządzeniu aktu i mają znaczenie dla jego treści lub ważności na gruncie prawa obcego i są jednocześnie sprzeczne z krajowym porządkiem prawnym.

III. Zdaniem glosatora kwestią wstępną w niniejszym sporze jest wyjaśnienie, czym tak właściwie jest akt stanu cywilnego oraz wzmianka dodatkowa. Aktualnie prowadzona w Rzeczypospolitej Polskiej rejestracja stanu cywilnego została uregulowana w ustawie z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego. Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego dokonuje się w formie: aktu stanu cywilnego, decyzji, postanowień w sprawach określonych w art. 24, 25 i 89 uPasc – chyba że z przepisów ustawy wynika inna forma załatwienia sprawy¹⁷. Rejestracji stanu cywilnego osób dokonuje się w księgach stanu cywilnego w formie aktów urodzenia, małżeństwa oraz zgonu. W księgach stanu cy-

---

lające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. U. L 338 z 23.12.2003 r., z późn. zm.).

¹³ Wykaz aktualnie obowiązujących umów międzynarodowych regulujących sprawy osobowe i rodzinne znajdujące się w kompetencji USC można znaleźć w artykule P. Wypycha, *Krótki przewodnik po skuteczności orzeczeń zagranicznych w sprawach osobowych i rodzinnych*, Metryka. Studia z zakresu prawa osobowego i rejestracji stanu cywilnego, Lublin 2012, nr 1, s. 193–213.

¹⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 788 z późn. zm., dalej „Kro”.

¹⁵ Dz. U. z 2008 r., nr 80, poz. 432, dalej „Ppm”.

¹⁶ Należy jednocześnie zaznaczyć, że zgodnie z prawem polskim w pełni uzasadniona jest odmowa transkrypcji np.: aktu urodzenia dziecka rodziców tej samej płci, małżeństwa osób tej samej płci, aktu małżeństwa czasowego czy też aktu małżeństwa poligamicznego.

¹⁷ Art. 7 ust. 1 uPasc.

wilnego dokonuje się także innych wpisów przewidzianych w odrębnych przepisach¹⁸. Jeżeli po sporządzeniu aktu stanu cywilnego nastąpią zdarzenia, które mają wpływ na jego treść lub ważność, zmiany z nich wynikające wpisuje się do aktu w formie wzmianki dodatkowej (art. 21 ust. 1 uPasc). Podstawę do wpisania wzmianki, stanowią prawomocne orzeczenia sądów, ostateczne decyzje, odpisy z akt stanu cywilnego oraz inne dokumenty mające wpływ na treść lub ważność aktu (art. 21 ust. 2 uPasc). Pod treścią aktu stanu cywilnego zamieszcza się przypiski zawierające informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby (art. 21 ust. 3 uPasc). Akty urodzenia, małżeństwa i zgonu sporządza się według wzorów stanowiących odpowiednio załączniki nr 1, 2 i 3 do rozporządzenia wykonawczego do uPasc¹⁹. Każdy z aktów sporządzany jest w księdze stanu cywilnego na odrębnej karcie. Począwszy od wprowadzenia cywilnej rejestracji stanu cywilnego w 1946 r., akty stanu cywilnego prowadzi się w „formie rubrykowanej”²⁰. Każda z danych wpisywanych do aktu stanu cywilnego wpisywana jest w rubryce określonej wzorem aktu. Pod aktem znajduje się rubryka, w której zamieszcza się przypiski, po lewej stronie aktu rubryka przeznaczona jest do wpisywania wzmianek dodatkowych.

W orzeczeniach organów administracji oraz sądów wciąż zdarzają się pomyłki uznające za akty stanu cywilnego dokumenty

---

¹⁸ Art. 2 uPasc. Przykładem rejestracji w księdze stanu cywilnego zdarzeń innych niż urodzenie, małżeństwo lub zgon jest np. wpisywane w księdze urodzeń oświadczenia o uznaniu ojcostwa dziecka poczętego, lecz nienarodzonego (art. 44 ust. 1 uPasc w związku z art. 75 § 1 Kro).

¹⁹ § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. z 1998 r., nr 136, poz. 884), dalej „rozporządzenie”.

²⁰ Zasadę taką wprowadził art. 32 ust. 1 dekretu z dnia 25 września 1945 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 1945 r., nr 48, poz. 272).

nimi nie będące²¹. O tym czy zagraniczny dokument urzędowy jest zgodnie z polskim prawem aktem stanu cywilnego decyduje fakt, czy rejestruje on zdarzenia urodzenia, małżeństwa osób odmiennej płci²² lub zgonu osób fizycznych. Nieuzasadnionym jest zamienne stosowanie pojęć „akt stanu cywilnego” oraz „odpis aktu stanu cywilnego”. Pomimo, iż zgodnie z art. 79 uPasc zupełne oraz skrócone odpisy aktów stanu cywilnego wydawane są na podstawie ksiąg stanu cywilnego, wyłączną moc dowodową mają jedynie akty stanu cywilnego²³. Zarówno w obecnie obowiązującej ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego, jak również aktach normatywnych ją poprzedzających²⁴ brak przepisu określającego „nieważność odpisu”, regulowana jest jedynie nieważność aktu. Na gruncie obowiązujących przepisów moc dowodową posiadają zarówno odpisy „aktualne” jak również „nieaktualne”, co więcej, ważne są również odpisy oraz wypisy wydawane na podstawie dekretów poprzedzających uPasc. Z odpisów takich nie wynika, czy odpowiadają „aktualnej” treści aktu. Mają one jedynie walor dokumentu urzędowego.

Aktem stanu cywilnego jest *sensu stricto*²⁵ część karty w księdze stanu cywilnego z rubrykami określonymi przez ustawodawcę jako akt urodzenia, akt małżeństwa oraz akt zgonu zawierającymi

---

²¹ W wyroku WSA w Warszawie z dnia 22.05.2012 r., IV SA/Wa 466/12 sąd uznał, że aktem stanu cywilnego jest „akt sporządzony w formie oświadczenia woli złożonego przez jego ojca przed urzędnikiem stanu cywilnego w Nowej Południowej Walii”.

²² Zgodnie z przepisem art. 1 § 1 Kro małżeństwem nazwać można jedynie związek osób o odmiennej płci.

²³ Zobacz J. Dobkowski, *Preponderancja aktów stanu cywilnego*, Metryka. Studia z zakresu prawa osobowego i rejestracji stanu cywilnego, Lublin 2011, nr 2, s. 22–24.

²⁴ Pierwszym z aktów normatywnych wprowadzających na ziemiach polskich cywilna rejestracje stanu cywilnego był wspomniany dekret z 1945 r., drugim, poprzedzającym obecnie obowiązującą ustawę, był dekret z dnia 8 czerwca 1955 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 1955 r., nr 25, poz. 151).

²⁵ W głosowanym wyroku wojewoda oraz NSA posługuje się pojęciem „aktu w jego zasadniczej części”.

dane wynikające z rejestracji określonego aktem zdarzenia. Prawo polskie nie zawiera definicji stanu cywilnego. Jak wskazano w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2006 r., V CSK 108/05²⁶, jako stan cywilny rozumieć należy sytuację prawną człowieka ze względu na jego przynależność do rodziny, rozumiejąc przez to pojęcie zarówno więzy wynikające z pokrewieństwa, jak i więzy łączące małżonków. Wzmianka dodatkowa jest natomiast jedyną prawną formą odnotowania zmiany treści aktu stanu cywilnego lub jego nieważności. Jej zamieszczenie w akcie stanu cywilnego nie zmienia katalogu danych w nim rejestrowanych, potwierdza jedynie, że z datą jej zamieszczenia akt podlega określonej zmianie lub traci ważność. Podstawowe z konsekwencji takiego podejścia jest uznanie, że to, czy określone zdarzenie mające miejsce za granicą ma wpływ na treść lub ważność aktu stanu cywilnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlega ocenie prawa polskiego. Rozumiejąc akt stanu cywilnego *sensu stricto*, wpisaniu do polskiej księgi stanu cywilnego podlegają dane znajdujące się w zagranicznym akcie stanu cywilnego z pominięciem wzmianek dodatkowych. Następnie, na podstawie dokumentów przedłożonych przez stronę (orzeczenia organu państwa obcego wraz z jego urzędowym tłumaczeniem na język polski), w przypadku oceny, że wpływają one na treść lub ważność aktu polskiego i podlegają wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stanowią podstawę wpisania wzmianki dodatkowej w polskim akcie.

Rozumiejąc ten sam akt *sensu largo*, transkrypcja obejmuje *de facto* wszystkie dane zawarte w odpisie, bez możliwości pominięcia którejkolwiek z nich w inny sposób niż odmowa transkrypcji całego aktu. Drugie podejście ma daleko idące negatywne konsekwencje. Trudnym do akceptacji jest pogląd, zgodnie z którym transkrypcji podlega każdy zagraniczny akt stanu cywilnego, bez żadnych ograniczeń. Niewielu zwolenników ma również pogląd, że każde zdarzenie ujawnione z zagranicznym akcie stanu cywil-

---

²⁶ Publ. LEX nr 490441.

nego powinno zostać wpisane jako wzmianka dodatkowa w akcie polskim²⁷. „W toku transkrypcji zasadniczo nie dokonuje się merytorycznej kontroli aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą z punktu widzenia prawdziwości stwierdzonego w nim zdarzenia, zgodności tego zdarzenia z prawem oraz motywacji podmiotu przedstawiającego akt do transkrypcji. Tylko wyjątkowo może dojść do odmowy transkrypcji z powołaniem się na jej sprzeczność z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej”²⁸. Założenie, że akt stanu cywilnego *sensu largo* to wszystkie dane w nim zawarte nakazuje zatem transkrypcję do polskiej księgi stanu cywilnego zarówno danych objętych rejestracją urodzenia, małżeństwa oraz zgonu jak również wszystkich wzmianek dodatkowych wpływających na treść zagranicznego aktu.

Czy zatem do polskiej księgi stanu cywilnego może zostać wpisany akt stanu cywilnego zawierający wzmiankę dodatkową, która nie podlegałaby uznaniu zgodnie z prawem polskim? Skład orzekający Naczelnego Sądu Administracyjnego w glosowanym wyroku stanął na stanowisku, że działanie takie jest poprawne. W rozpatrywanej sprawie decyzją organu pierwszej instancji do polskiego aktu urodzenia w wyniku transkrypcji wpisane zostało oświadczenie ojca dziecka o zmianie imienia dziecka, złożone 7 miesięcy i 3 tygodnie po urodzeniu, bez wiedzy oraz zgody matki dziecka. Zgodnie z prawem polskim rodzice dziecka mogą w ciągu 6 miesięcy od daty sporządzenia aktu urodzenia złożyć kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne oświadczenie o zmianie imienia (imion) dziecka wpisanego do aktu w chwili jego sporządzenia (art. 51 ust. 1 uPasc). Zmienione imię (imiona) wpisuje się do aktu urodzenia dziecka jako wzmiankę dodatkową (art. 51 ust. 2 uPasc). Po upływie tego terminu zastosowanie ma art. 9 ust. 1

---

²⁷ Zobacz M. Wojewoda, *Swobodny przepływ i uznawanie aktów stanu cywilnego*, Metryka. Studia z zakresu prawa osobowego i rejestracji stanu cywilnego, Lublin 2011, nr 2, s. 158–159.

²⁸ Uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2012 r., III CZP 58/12.

ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska²⁹, zgodnie z którym, zmiana imienia lub nazwiska małoletniego dziecka następuje na pisemny wniosek przedstawiciela ustawowego dziecka. Do zmiany imienia w trybie administracyjnym dochodzi w przypadku, gdy drugi z rodziców wyraził na to zgodę, chyba że nie ma on pełnej zdolności do czynności prawnych, nie żyje lub nie jest znany albo jest pozbawiony władzy rodzicielskiej (art. 8 ust. 2 Uzin). W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka, każde z nich może zwrócić się do sądu opiekuńczego o wyrażenie zgody na zmianę nazwiska dziecka (art. 8 ust. 3 Uzin.). W analizowanym przypadku zmiana imienia dziecka nastąpiła na podstawie oświadczenia jednego z rodziców, bez wiedzy i zgody drugiego, w trybie określonym prawem obcym. Zgodnie z przepisami Kro, jeżeli władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom, każde z nich jest obowiązane i uprawnione do jej wykonywania (art. 97 § 1 Kro). O istotnych sprawach dziecka rodzice rozstrzygają wspólnie; w braku porozumienia między nimi rozstrzyga sąd opiekuńczy (art. 97 § 2 Kro). Zmiana imienia dziecka powinna być traktowana jako sprawa istotna, przesądza ona bowiem o brzmieniu imienia dziecka na przyszłość. Dlatego też ustawodawca zarówno w uPasc jak i Uzin określił, że warunkiem koniecznym do zmiany imienia dziecka jest zgoda obojga rodziców.

IV. Z glosowanego wyroku oraz wyroku sądu pierwszej instancji nie wynika, jakie obywatelstwo posiadało dziecko. Informacja ta jest istotna z punktu widzenia roli, jaką obywatelstwo pełni w rozstrzygnięciu kolizji norm w przestrzeni. Jest ono bowiem podstawowym łącznikiem w większości spraw „osobistych”³⁰. Szczególnie chronioną kategorią dóbr osobistych wyodrębnioną przez Ppm do odrębnych przepisów jest imię i nazwisko osoby fizycznej (art. 15 ust. 1 Ppm). Dobra te oraz ich prawna ochrona podlegają

---

²⁹ Dz. U. z 2008 r., nr 220, poz. 1414, dalej „Uzin”.

³⁰ Zobacz, M. Wojewoda, *Stosowanie norm kolizyjnych w praktyce USC*, Me-tryka. Studia z zakresu prawa osobowego i rejestracji stanu cywilnego, Lublin 2011, nr 1, s. 43.

zawsze prawu ojczystemu. Przepisy Ppm wskazują ponadto, że do nabycia albo zmiany imienia lub nazwiska stosuje się prawo właściwe do oceny skutków zdarzenia, które prowadzi do nabycia albo zmiany imienia lub nazwiska (art. 15 ust. 2 Ppm). Zmiana tych danych jest zatem możliwa i skuteczna na gruncie prawa obcego, niemniej jednak ocena jej skutków na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku obywatela polskiego, podlega zawsze prawu polskiemu. Prawo to natomiast, jako jedyny tryb administracyjnej zmiany imienia wskazuje przepisy art. 4 Uzin. Prowadzi to do konkluzji, że na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zmiana imienia (oraz nazwiska) dokonana poza granicami kraju oraz w konsekwencji możliwość wpisania na jej podstawie do polskiego aktu stanu cywilnego wzmianki dodatkowej winny być oceniana zawsze przez pryzmat prawa polskiego.

W przypadku rozumienia zagranicznego aktu stanu cywilnego *sensu largo*, to samo oświadczenie o zmianie imienia, wpisane do zagranicznego aktu urodzenia przedłożonego do transkrypcji oraz złożone przed organem obcym po transkrypcji aktu i następnie złożone w polskim USC w celu wpisania wzmianki dodatkowej pociągnęłyby za sobą odmienne skutki. W pierwszym przypadku (będącym odzwierciedleniem głosowanego wyroku) akt polski posiadałby wzmiankę dodatkową informującą o zmianie imienia dziecka. W drugim przypadku, kierownik USC wpisałby w polskiej księdze stanu cywilnego akt urodzenia zgodny z zagranicznym aktem urodzenia sporządzonym w dacie rejestracji urodzenia. Następnie odmówiłby wpisania wzmianki o zmianie imienia dziecka na podstawie orzeczenia nie podlegającego uznaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wskazując jednocześnie wnioskodawcy właściwy tryb zmiany imienia określony prawem polskim.

V. Glosator w pełni aprobuje dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia zakresu danych podlegających określeniu, jako akt urodzenia poprzez odwołanie się do art. 40 ust. 2 uPasc. Niezrozumiałym są z drugiej strony zarzuty powołane w skardze kasacyjnej przez wojewodę polegające na uznaniu, że dane określo-

ne art. 40 ust. 2 uPasc, określają jedynie dane podlegające wpisaniu do aktu urodzenia w momencie jego rejestracji. Z literalnego brzmienia ww. przepisu wynika wprost, że określa on dane składające się na akt urodzenia, na podstawie których załącznikiem nr 1 rozporządzenia ustalono następnie wzór graficzny aktu urodzenia.

Zasady postępowania z „zagranicznymi dokumentami stanu cywilnego” reguluje art. 73 uPasc, stanowiący kolejno, że: akt stanu cywilnego sporządzony za granicą może być wpisany do polskich ksiąg stanu cywilnego na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu (ust. 1); wpisanie wzmianki dodatkowej lub zamieszczenia przypisku w akcie stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego następuje, jeżeli orzeczenie to podlega uznaniu na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego lub innych właściwych przepisów (ust. 2); na podstawie aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą wpisuje się z urzędu wzmianki dodatkowe lub zamieszcza przypiski w akcie stanu cywilnego sporządzonym w polskich księgach stanu cywilnego, jeżeli odpis zagranicznego aktu stanu cywilnego przesłano do kraju w wykonaniu umowy międzynarodowej przewidującej wzajemną wymianę aktów stanu cywilnego (ust. 3); kierownik urzędu stanu cywilnego może wpisać wzmiankę dodatkową lub zamieścić przypisek na podstawie innego dokumentu pochodzącego od organu państwa obcego, a niewymagającego uznania (ust. 4). Nie bez znaczenia jest fakt, że w jednej jednostce redakcyjnej uPasc zawarty został przepis regulujący wpisanie do polskiej księgi aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą oraz przepisy regulujące nanoszenie wzmianek dodatkowych w polskich aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądów państw obcych, rozstrzygnięć organów państw obcych oraz zagranicznych aktów stanu cywilnego. Dokonując wykładni celowościowej cyt. art. 73 uPasc należy stwierdzić, że ustawodawca ustanowił zakaz wpisania do polskiej księgi stanu cywilnego wzmianki dodatkowej na podstawie orzeczenia lub dokumentu pochodzącego od organu państwa obcego

niepodlegającego wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Fakt zamieszczenia przepisów w artykule regulującym postępowanie z dokumentami zagranicznymi wskazuje na konieczność oceny wzmianki dodatkowej znajdującej się w akcie transkrybowanym pod względem możliwości jej zamieszczenia w polskim akcie stanu cywilnego.

VI. Zgodnie z zasadą ekwiwalentności polskiego i zagranicznego rejestru stanu cywilnego należy uznać, że każda zmiana danych osobowych dokonana poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w zagranicznym rejestrze stanu cywilnego, powinna być następnie zamieszczona w postaci wzmianki dodatkowej w polskim akcie stanu cywilnego. Głosowane orzeczenie (pomimo, że jest jedynie wyrokiem w indywidualnej sprawie), stanowi wyraźny sygnał dla kierowników USC, że NSA podziela skrajnie rozumianą zasadę ekwiwalentności polskiego i zagranicznego rejestru stanu cywilnego.

Należy pamiętać, że „rejestr stanu cywilnego” jest podstawowym rejestrem państwowym. To z niego wynika imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia oraz inne dane określone w uPasc. To akty stanu cywilnego stanowią podstawę funkcjonowania rejestru PESEL oraz sporządzenia polskich dokumentów tożsamości. Stabilność danych zamieszczonych w akcie stanu cywilnego wyrażająca się możliwością ich zmiany wyłącznie w prawnie określonych przypadkach stanowi jeden z filarów stabilności obrotu prawnego. Przyjęta w Uzin podstawa zmiany imienia lub nazwiska oparta została na istnieniu ważnych powodów uzasadniających zmianę, istniejących po stronie wnioskodawcy. Wśród tych powodów ustawodawca wymienia noszenie innego imienia lub nazwiska zgodnie z przepisami prawa państwa, którego obywatelstwo również się posiada (art. 4 ust. 1 pkt 4 Uzin). Przyjęte założenie nie wyklucza zatem możliwości zmiany imienia lub nazwiska zgodnie z prawem polskim przez osoby, które dokonały takiej zmiany uprzednio zgodnie z prawem innego obywatelstwa. Jego celem jest natomiast jednoczesna zmiana imienia lub nazwiska we wszystkich polskich aktach stanu cywilnego oraz polskich doku-

mentach tożsamości. Dopuszczenie do niekontrolowanej zmiany danych osobowych w wyniku wpisywania w polskich aktach stanu cywilnego wzmianek dodatkowych na podstawie niepodlegających wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej orzeczeń sądów państw obcych lub rozstrzygnięć innych organów państw obcych może doprowadzić natomiast do zmiany imienia lub nazwiska tylko w jednym z aktów stanu cywilnego tej samej osoby. Jej skutkiem może być również zamieszczanie w polskich aktach stanu cywilnego informacji o zdarzeniach, które zgodnie z polskim prawem nie powinny być w nich odnotowywane³¹.

Uchwałą III CZP 58/12 Sąd Najwyższy ustalił jednoznacznie, że akt stanu cywilnego sporządzony za granicą stanowi wyłączny dowód zdarzeń w nim stwierdzonych także wtedy, gdy nie został wpisany do polskich ksiąg stanu cywilnego. Uchwała ta nie rozwiązała jednak problemu z zagranicznymi aktami stanu cywilnego zawierającymi wzmianki dodatkowe na podstawie orzeczenia sądów państw obcych, rozstrzygnięć organów państw obcych oraz zagranicznych aktów stanu cywilnego niepodlegających uznaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przyjęcie stanowiska, że zagraniczny akt stanu cywilnego stanowi wyłączny dowód zdarzeń w nim stwierdzonych zasługuje na pełną aprobatę, w szczególności w stosunku do zagranicznych aktów stanu cywilnego dotyczących cudzoziemców. Każde państwo ma bowiem legalny monopol na ustanawianie prawa dotyczącego swoich obywateli w granicach swego terytorium. Brak obowiązku transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego obywateli polskich, doprowadza do ciągłego zwiększania się liczby osób figurujących pod różnymi danymi osobowymi w rejestrach różnych państw. Coraz częściej zdarzają się również przypadki, że osoby takie występują przed polskimi sądami lub organami administracji jako cudzoziemcy pod zmienionymi danymi osobowymi, podczas gdy posiadają obywatelstwo polskie i w polskich rejestrach figurują ciągle

---

³¹ Zgodnie z przepisem art. 18 ust. 1 uPasc akt stanu cywilnego powinien zawierać tylko dane wymagane przez prawo.

z niezmienionymi danymi³². Rozwiązaniem tej sytuacji nie jest jednak wprowadzenie pełnej ekwiwalentności polskiego i zagranicznych rejestrów stanu cywilnego. Zasada taka doprowadzi bowiem do wprowadzenia do polskich aktów stanu cywilnego zmian danych osobowych niezgodnych z prawem polskim. Zagraniczne rejestry stanu cywilnego nie gromadzą bowiem wyłącznie danych przewidzianych prawem polskim. Z drugiej strony dojdzie do sytuacji niedopuszczalnej w uPasc, gdy jedna osoba posiada kilka aktów stanu cywilnego z różnymi danymi, co zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami skutkować będzie koniecznością sprowadzenia jednego z aktów w sądzie w trybie nieprocesowym³³.

Rozwiązaniem takiej sytuacji może być wprowadzenie prawnego obowiązku ujednoczenia danych zawartych w polskich i zagranicznych aktach stanu cywilnego obywateli polskich np. na zasadzie ujednoczenia do danych noszonych zgodnie z obywatelstwem kraju, z którym osoby takie są bardziej związane. Interes poszczególnych obywateli nie powinien być bowiem przedkładany ponad interes ogółu społeczeństwa, którego naruszenie upatrywać można w doprowadzeniu do sytuacji, w której osoby posiadające wiele obywatelstw będą mogły posługiwać się legalnie wydanymi dokumentami tożsamości różnych państw, na różne dane osobowe.

Prawidłowym postępowaniem w przypadku rozpatrywanym glosowanym wyrokiem jest wpisanie do polskiej księgi stanu cywilnego zagranicznego aktu urodzenia rozumianego *sensu stricto*, jako dane zarejestrowane zdarzeniem urodzenia określone przepisem art. 40 ust. 2 uPasc. Wpisanie wzmianki dodatkowej nastąpić może natomiast w przypadkach określonych w przepisach art. 21 ust. 2 oraz art. 73 ust. 2–4 uPasc.

Należy podkreślić jednoznacznie, że zagraniczne akty stanu cywilnego zawierają często wzmianki nie podlegające uznaniu zgodnie z prawem polskim. Ich wpisanie do polskiej księgi stanu

---

³² Sytuacje takie występują najczęściej w przypadku postępowań spadkowych, których uczestnicy od lat mieszkają za granicą.

³³ Możliwość taką przewiduje art. 31 w zw. z art. 33 uPasc.

cywilnego wraz z tymi wzmiankami doprowadza niejednokrotnie do sytuacji, w której jedna osoba posiada kilka aktów stanu cywilnego z różnymi imionami i nazwiskami. Generuje to konieczność orzekania przez polskie sądy w przedmiocie sprostowania aktu stanu cywilnego, co znacznie wydłuża czas potrzebny do wyrobienia polskiego dokumentu tożsamości. Część osób rezygnuje z tego powodu z wyrabiania polskich dokumentów i pomimo posiadania polskiego obywatelstwa legitymuje się w Rzeczypospolitej Polskiej zagranicznymi paszportami naruszając tym samym przepis art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim³⁴.

VII. Akt urodzenia, będący zagranicznym aktem stanu cywilnego stanowi wyłączny dowód zdarzeń w nim stwierdzonych, a więc określa pochodzenie określonej osoby od danych rodziców, jej miejsce i datę urodzenia jak również imię i nazwisko zawarte w akcie w dacie rejestracji zdarzenia. Przedłożony do akt administracyjnych urzędowy odpis zagranicznego aktu urodzenia stanowi więc wyłączny dowód na te okoliczności. Akt ten nie stanowi natomiast dowodu prawidłowej zmiany imienia dziecka wywołującej skutek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W tym zakresie powinien być oceniony jak każdy inny dowód w sprawie, w świetle całokształtu materiału dowodowego, w ramach swobodnej oceny dowodów³⁵. Glosator nie podziela stanowiska NSA, zgodnie z którym zagraniczny akt urodzenia stanowi dowód wyłączny na wszystkie dane w nim zamieszczone. Przyjęcie takiego stanowiska doprowadziłoby bowiem do konieczności jednolitego traktowania wszystkich zagranicznych aktów, co w konsekwencji pozostawiło by kierownikom urzędów stanu cywilnego dwa rozwiązania. Pierwsze, zgodnie z którym należy uznawać w polskim

---

³⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 161 z późn. zm. Zgodnie z cytowanym przepisem obywatel polski nie może wobec władz Rzeczypospolitej Polskiej powoływać się ze skutkiem prawnym na posiadane równocześnie obywatelstwo innego państwa i na wynikające z niego prawa i obowiązki.

³⁵ Porównaj wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 30 października 2012 r., sygn. II OSK 1966/11, publ. LEX nr 1233718.

porządku prawnym wszystkie zmiany danych zawarte w zagranicznym akcie stanu cywilnego, niezależnie od ich zgodności lub niezgodności z prawem polskim. Drugie, wykluczające uznanie zagranicznego aktu stanu cywilnego potwierdzającego fakt urodzenia, zawarcie małżeństwa lub zgon, w przypadku zamieszczenia w zagranicznym odpisie aktu wzmianki sprzecznej z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Co byłoby jednoznaczne z odmówieniem wyłącznej mocy dowodowej aktowi stanu cywilnego *sensu stricto* (w jego zasadniczej części). W przypadku drugiego rozwiązania, pomimo ostatecznego rozstrzygnięcia w przedmiocie odmowy wpisania do polskiej księgi stanu cywilnego zagranicznego aktu, strona miałaby możliwość posługiwania się nadal odpisem zagranicznego aktu stanu cywilnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Co więcej, z powodu nieodnotowania faktu wydania ww. orzeczenia w żadnym centralnym rejestrze większość organów administracji oraz sądów mających obowiązek respektowania zagranicznego aktu stanu cywilnego zgodnie z art. 1138 K.p.c., na równi z aktem polskim, dokonałaby jego oceny odmiennie do ostatecznego rozstrzygnięcia w przedmiocie wpisania do polskiej księgi stanu cywilnego dokonanej przez kierownika USC.

Należy zgodzić się z tezą sądu wojewódzkiego, że w wyniku transkrypcji doprowadzono do sytuacji niepewności co do imienia dziecka, zwłaszcza gdy się zważy na treść danych objętych poz. I i IV decyzji organu I instancji. Mając na uwadze, że zdaniem NSA akt stanu cywilnego słusznie został wpisany do polskiej księgi stanu cywilnego z wzmianką o zmianie imienia dziecka, sporządzony w polskiej księdze akt powinien zawierać dane ekwiwalentne do danych zawartych w zagranicznym akcie stanu cywilnego. Jak wynika bowiem z argumentacji wojewody i NSA, dokonując transkrypcji należało wpisać akt zagraniczny do polskiej księgi stanu cywilnego zgodnie z brzmieniem „aktualnym”. Skoro więc uznana przez organ pierwszej i drugiej instancji oraz NSA za wykonalne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oświadczenie o zmianie imienia wpisane w akcie zagranicznym jako wzmianka dodatkowa

zmieniło treść aktu, to od momentu jej naniesienia w rejestrze zagranicznym w przedmiotowym akcie osoba, której akt dotyczy nosi nowe imię.

Przyjęta przez organy administracji oraz NSA argumentacja nie uwzględnia jeszcze jednego problemu. Należy pamiętać, że z polskiego aktu stanu cywilnego jak również części aktów zagranicznych wydaje się odpisy różnego rodzaju. W przypadku prawa polskiego są to odpisy skrócone (w tym wielojęzyczne) oraz zupełne. W przypadku niektórych krajów trudno ustalić, czy przedłożony przez stronę odpis aktu jest odpisem skróconym czy zupełnym. Są również kraje, w których wydawane odpisy z aktów stanu cywilnego nie zawierają w ogóle informacji o imieniu lub nazwisku przed zmianą. Z sytuacją taką spotykamy się np. w przypadku aktów ukraińskich, w których znajdują się wyłącznie dane „aktualne”. Informacje o dokonanych wcześniej zmianach uzyskać można jedynie w formie zaświadczenia, nie będącego aktem stanu cywilnego. Doprowadza to do sytuacji nierównego traktowania osób posiadających odpisy zagranicznych aktów stanu cywilnego z różnych krajów.

Przyjęcie zasady, że transkrypcji podlega wyłącznie akt zagraniczny rozumiany *sensu stricto* jako rejestracja urodzenia, małżeństwa i zgonu pozwoli na równe traktowanie wszystkich odpisów zagranicznych aktów stanu cywilnego niezależnie od krajów ich wystawienia oraz jednolite orzekanie w przedmiocie wpisania do polskiego aktu stanu cywilnego wzmianki dodatkowej o dokonanych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej zmianach danych osobowych.

Mając na uwadze wszystkie, z przytoczonych argumentów głosowane orzeczenie oceniam negatywnie.

Łukasz Pietruszka